

Yrkande

Landstingsstyrelsen 2016-09-28

Yttrande över delbetänkande Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)

Sammanfattning av remissvaret

Moderaterna avstyrker indelningskommitténs förslag om att Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län den 1 januari 2018 ska läggas samman till ett län. Moderaterna avstyrker också kommitténs förslag om att Västernorrlands läns landsting, Jämtlands läns landsting, Västerbottens läns landsting och Norrbottens läns landsting ska läggas samman till Norrlands läns landsting från den 1 januari 2019.

Moderaternas sammanvägda bedömning av kommitténs förslag är att det medför bestående nackdelar för landstingens och länens medborgare av färre och större län/regioner. Moderaterna anser att kommitténs förslag till tidsplan för bildandet av Norrlands län är orealistisk. Förslaget innebär en av de största samhällsförändringar någonsin och att genomföra detta utan ingående konsekvensanalys och utan bred politisk och folklig förankring är synnerligen olämpligt.

Den stora geografiska ytan som skulle bilda Norrlands län är utmanande vad gäller demokratispekter och lokalkännedom. Det är viktigt att vara lyhörda för den oro som många medborgare känner avseende avstånden. Moderaterna delar inte grundargumentet att framtida regioner skulle behöva i storleksordningen en miljon invånare för att kunna konkurrera med storstadsregionerna i Sverige. Det övertag som storstadsregionerna idag har beror inte på invånarantal, utan på befolkningstäthet, koncentration av många människor och företag på en begränsad geografisk yta. Oavsett länsindelning kommer storstadsregionerna att förbli överlägsna i ekonomisk och politisk konkurrenskraft. Det är fullt möjligt att de centrala delarna av det nya Norrlands län blir vinnare, men det skulle ske

Yrkande

på bekostnad av de orter och län som hamnar det nya storlänets periferi, såsom exempelvis Norrlands inland.

Yttrande

Framtidens utmaningar inom hälso- och sjukvården löses inte genom bildandet av större regioner. Tidigare erfarenheter om storregionsbildningar visar att nya större regioner inte har kunnat ge bättre sjukvård, utan det är fortsatt mindre landsting som visar bäst resultat när det gäller medicinska resultat och ekonomi. Inte heller har rekryteringen av sjukvårdspersonal visat sig underlättas med en större regionbildning.

Det finns all anledning att inta en skeptisk hållning till den omfattande förändring som nu föreslås. Om förändringar i den regionala indelningen ska ske måste de motiveras i det enskilda fallet, bygga på tydlig medborgarnytta och ha stark förankring hos dem som faktiskt berörs: människor runtom i länen.

Kommitténs förslag om ett nytt Norrlands län skapar många frågor som måste besvaras. Moderaterna anser att kommittén helt har valt att bortse från medborgarnytan när man inte har kunnat besvara frågan om hur denna sammanslagning av fyra län påverkar medborgarnas möjligheter att påverka politiken och att uppleva sig delaktiga i en demokratisk process som berör dem. Möjligheten att få politisk representation från alla delar av de hittillsvarande landstingen kommer att vara utmanande och riskerar att skapa ett avstånd mellan medborgare och förtroendevald. Moderaterna känner en stark oro att medborgarna i ett nytt Norrlands län kommer att uppleva att de beslut som fattas och som påverkar hälso- och sjukvården i deras närhet inte är legitima. Demokrati bygger inte enbart på majoritetsbeslut utan även på att de som beslutar har en legitim grund för att företräda dem de beslutar åt.

Yrkande

Kommitténs teoretiska argument om stordriftsfördelar och regionförstoring klargör inte heller hur förändringen leder till bättre kvalitet, tillgänglighet och service inom hälso- och sjukvården. Oavsett storlek har alla landsting samma problem med de accelererande sjukvårdskostnaderna som bland annat den medicinska utvecklingen för med sig. Det krävs en djupanalys över hur en större region påverkar sjukvårdens tillgänglighet och struktur.

Ett nytt Norrlands län innebär en vidsträckt geografi som motsvarar halva Sveriges yta med stora utmaningar. Till en av utmaningarna hör en i många delar eftersatt infrastruktur där möjlighet till kollektivt resande med exempelvis tåg saknas från flera orter, och där vägnätet lämnar mycket att önska när det gäller framkomligheten. Mot den bakgrunden är det näst intill omöjligt att hålla samman en större region.

Det är med oro Moderaterna noterar att kommitténs förslag saknar svar på hur en ny statlig, regional förvaltning i praktiken skall fungera. Moderaterna bedömer att det finns ett behov av ett tydligt mandat till länsstyrelserna, statens enda territoriellt organiserade myndighet, i synnerhet i rollen att främja länens regionala tillväxt och utveckling. Många delar av länsstyrelserna har stora behov av geografisk närhet till medborgare och företag. Förslaget innehåller inte förslag på de förändringar som bör ske för relevanta statliga myndigheter. Ett seriöst förslag hade haft sin utgångspunkt i hur man vill ha det, för att sedan driva en process för genomförande av exempelvis nya större länsstyrelser. Det är viktigt att betona att starkare regionalt självstyre måste balanseras mot värdet av statlig närvaro och nationell likvärdighet.

Det är av största vikt att medborgarnas synpunkter och önskemål blir hörda vid en sådan genomgripande förändring som läns- och landstingssammanslagning innebär. Detta kan förslagsvis ske genom folkomröstning, opinionsundersökning eller liknande metod. I Sverige finns en lång och god tradition av bred samsyn över blockgränsen när grundlagsnära förändringar skall beslutas.